

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Inceputul reorganizării clubului comitatens român al comit. Hunedoarei.

Mult dorita și mult reclamata reorganizare a clubului comitatens român, pentru comitatul nostru, al Hunedoarei, s'a început.

S'e știe că în comitatul nostru Românii și-au avut clubul lor, și în luptele la comitat se înțelegeau înainte, că ce ținută se observe. Nu cercetăm însă din ce motive, în anii din urmă cei cari răspundeau la invitațiile clubului, erau tot mai puțini, așa că dl Fr. Hosszu Longin de mulți ani deja, își perduse cu totul voia de a-i mai și chema și a face apel la participări.

Dar' cum de 3—4 ani s'au așezat în comitatul nostru un foarte îmbucurător număr de bărbați noi, cei mai mulți din generația tină, ca advocați medici, protopopi, preoți etc., toți inimoși și plini de voie pentru luptă națională bine cumpănită, și cum așezarea lor între noi s'a resimțit și prin înființarea foii „Libertatea”, și prin participarea la comitat, și prin pășirea chiar la luptă electorală dictală, luându-se de piept cu o administrație întreagă increzută și abuzivă, — acest nou rînd de oameni dorind a îndesa șirele luptătorilor de pînăcum, s'au îmbiiat vechilor luptători și pentru lupta în congregație.

Dl Francisc Hosszu Longin, președintele clubului vechiu, a fost de repetate-ori rugat să ia lucrul în mână și să încerce reorganizarea clubului comitatens, că iaca o pleiadă întreagă de bărbați i-se îmbie voioasă la lucrare. Spre marea părere de rău a celor-ce îl rugau însă, dl Hosszu ne-a spus nu odată, că, de oare ce acești oameni noi nu-s de o părere cu d-sa în politica mare, anume în tactica passivistă de până aci, ci represintă alt curent, alte principii, d-sa nu poate merge cu ei nici în sala comitatului, nici la ori-ce altă luptă. Argumentarea, că ținută în politica noastră generală, nu ar avea a face cu lupta locală, comitatensă, că ori de ce păreri și tactică am fi în aceea, în comitat toți una suntem și cu drag mergem și urmăm și pe aceia cari n'ar fi una cu noi în cutare principiu general, — d-sa n'a primit-o, ci a rămas statornic pe lângă hotărîrea d-sale, de a nu participa mai bine de loc la luptele comitatense, decât se participe cu oamenii „noului curent”... Ba că peste tot nu mai participă nici la congregații!

Nu mai după-ce cu multă durere s'au incredințat pe deplin că dl Hosszu nu se mai abate dela enunțarea sa, — d-nii Dr. Suci, prot. Morariu și Dr. Vlad au convocat adunarea dela Orăștie pe Dumineca trecută.

Și au venit și au luat parte la ea 18 membrii congregaționali, ear' alți mulți și-au scuzat lipsirea prin depărtare, și prin timpul geros ce era, dar' au declarat că cu drag aud și cu drag vor

sprigini lucrarea de reorganizare a clubului.

Intrușiți în casa d-lui Dr. Vlad, fiind a se constitui consfătuirea, a fost propus de președinte zelosul membru al congregației, d-nul protopop Iosif Morariu dela Dobra, d-sa însă a fost de părere, că adunarea se o conducă protopresbiterul local V. Domșa.

S'a făcut apoi de dl Dr. Vlad un expozit asupra situației noastre ca popor și partid național în comitat, care avem datorința a ne organiza cu toată înțelepciunea și a ne încorda la luptă pentru apărarea drepturilor poporului, care prea sunt nesocotite.

Au luat parte la discuție d-nii Dr. Suci, prot. Morariu, Nic. Vlad, preotul Drăgan (Băița), I. Văidean (Romos), I. Moța, etc.

Sfârșitul chibzuelilor a fost, că dară se se aleagă un comitet de lucrare, de pregătire a adevăratei organizații. Acel comitet se conste de ocamdată din 10 membrii: 1 președinte, 1 secretar, cari apoi se facă un regulament al clubului, și în cadrul acelui regulament se normeze organizația definitivă a clubului și datorințele și discipline membrilor.

O comisie de 4 a combinat comitetul și a propus adunării, următorul comitet:

Președinte de club și de partid: **Dr. Ioan Mihai**. Conferența primește cu multă însufiețire și vii aclamațiuni și cu vădită bucurie combinația ca Dr. Mihai să fie conducătorul clubului nostru comitatens, care se represinte poporul însuși în manifestațiile lui și reclamările drepturilor sale.

Vicepreședinți 2: **Vasile Dămian** protopresbiterul Zarandului, unul din cei mai zeloși și conștiențioși reprezentanți ai poporului nostru în comitat și în tot locul unde asupra drepturilor obștei este vorba, — și **Dr. Aurel Vlad** mult promișătorul deputat național al Dobrei.

În comitet:

Dr. Gavriil Suci, adv. Hațeg, Iosif Morariu, protpp. Dobrei, M. Bontescu, adv. Hațeg, Dr. Alex. Hosszu, adv. Deva, Nic. Vlad, farm. Orăștie, Dr. G. Dubleş, adv. Hunedoara, G. Drăgan, preot Băița. Ear' secretar al clubului: Ioan Moța, preot, Orăștie.

Repetăm ceea-ce s'a accentuat și în consfătuirea din vorbă: Acest comitet e considerat ca comitetul pregătitor a lucrărilor de adevărată organizare, avînd a prelucra un regulament, în care se chibzuiesc cât de mare se fie comitetul cel definitiv, — căci s'a manifestat părerea, că în comitet se fie cel puțin atâtea membrii, câte cercuri electorale comitatense avem, ca din fiecare cerc de alegere (pentru congregație) să avem în comitet un membru, ca bărbat de încredere în cercul respectiv.

Comitetul de mai sus va elabora regulamentul și va convoca apoi pe toți membrii congregaționali români, ba și pe nemembrii importanți în viața noastră publică românească, la o nouă consfătuire, la Deva ori aiurea, unde se va aproba regulamentul și se

va fixa ținuta față de două momente însemnate apropiate în viața noastră congregațională: instalarea noului fișpan Mara, și alegerea vicișpanului în locul lui.

Și această conferență a hotărît și roagă pe membrii români, a nu-și da făgăduința lor nimărui față de candidații de vicișpan, până-ce clubul va hotărî ce ținută se observăm.

Ca centru al comitatului se consideră Deva, — dar' președintelui îi va sta în voie a-și convoca comitetul odată într'un oraș, odată într'altul în comitat.

O comisie va avisa pe dl Dr. I. Mihai despre alegerea d-sale de președinte de club și de partid și îl va ruga să iee conducerea lui în grabă.

Așteptăm ca așa să fie, și se vedem o bună porneală, care se ne ridice vaza atât în ochii străinilor, cât și a fraților noștri din alte comitate.

Procesul I. al Libertății pertractat a doua-oară.

Mercuri s'a pertractat a doua oară procesul de presă al părintelui **Ioan Moța** pentru articolul „A murit Mathia și cu el dreptatea”. Curia a nimicit judecata întâi dată în Maiu anul trecut, care osândise pe autor la 1 an temniță comună și 1000 cor în bani ori alte 50 de zii închisoare dacă nu va putea plăti.

La pertractarea de Mercuri (3 Febr. n.) curtea cu jurați n'a voit să se lase mai pe jos de cea din anul trecut, și a dat și ea răspuns osânditor la amendone întrebările, anume, că: vinovat e de ațitarea poporului român la ură asupra celui maghiar prin articolul împurcat? Da, au zis ei. Și vinovat e de a fi preamărit pe cei osândiți în Procesul Memorandului? Iarăși da.

Au fost jurați noi, cari nu figuraseră în curtea din anul trecut. Juzi tot cam aceia.

Dupa-ce au fost făcuți luători aminte că ce chemare au, că au datorința a judeca după cea mai bună credință a sufletului lor, pe dreptate, fără ură și patimă, au fost jurați pe asta. Fiecare jurat cu mâna pe piept zicea, pe rînd: „Jor! Așa să-mi ajute Dumnezeu!”.

S'a luat acusatului naționalul, cine e, de unde, de câți ani, etc. — S'a cetit apoi acusa procurorului cu părțile incriminate. Arătându-se de apărător că traducerea e în foarte multe locuri rea, chiar în esență, — tribunalul ridică ședința dînd voie apărătorului a îndrepta cu tălmăciul împreună, traducerea. S'a făcut.

Un jude a cetit apoi în traducerea îndreptată, întreg articolul care e următorul:

A murit Mathia și cu el dreptatea.

Slăvit fie numele tău, slăvit fie mai ales *duhul tău cel drept*, legendarule Rege, care de mâne încolo apari iarăși în mijlocul nostru, și vei sta în veci, privind furnicarul de oameni ce vor mișuna în jurul tău, pe sub picioarele tale!

Turnat-au chipul tău în bronz, ear' de era să fie desevirșită imaginea ta, și o inimă de aur trebuiau să toarne și să-ți-o anine pe piept, ca toți să o vadă și toți aminte să-și aducă de inimă ta cea mai strălucitoare decât tot metalul din lume!

Reînviat-te-au după sute de ani, și te-au așezat pe superbul tău armăsar, cu mâinile pe biruitoarea sabie și cu privirea-ți senină cercînd par'că se străbați lumea din jurul tău, să o ispitești, să o pătrunzi, să o vezi cum mai e azi, față de aceea pe care tu ai lăsat-o moștenire, acestor plaiuri? Te-au ridicat din mormîntul în care odichneai liniștit și ne-auzind mai mult nici bunele nici relele din lumea în care odată mare și tare, și model de bunătate și dreptate fuseseși.

Dar' teamă mare nu e, idealule Rege, că în frumoșii tăi ochi prea curînd ivi-se-vor lacrimi, și cu cât mai bine vei cunoaște lumea de azi, în și-roaie preface-se-vor lacrimile din ochii tăi, și nu vei mai înceta a le vîrsa, vîzînd multa nedreptate ce se face *popoarelor* pe care tu cu dreptate și blîndețe le-ai fost deprins, și mai ales vîzînd crunta nedreptate ce se face azi poporului blînd și dulce, din care și tu te-ai născut și te-ai înălțat!

Tu, care nu ți-ai tăgăduit originea ta de Român, ci pe însași mama ta ai lăsat să o zugrăvească în simplul ei port țărănesc românesc, cu furca în brâu, pe perețele din castelul tău iubit dela Hunedoara, ca etern document de prețuire a originii tale, — tu ai plînge azi, ba poate ai sfîrșima castelul și pe proclerții lui îngrijitori, cari lasă să se spele, să se șteargă acel chip, ca cu el să se șteargă și această mărturie a originii tale!

Următorii tăi la conducerea țării, te-au așezat chiar în părțile răsăritene ale ei, în orașul unde te-ai născut. Dar' ei au scăpat din vedere, că acest loc e încungurât, ca un ostrov în mijlocul mării, de popor Român, — și, că tu aici prea o să auzi gemetele și strigătele de durere ce se isbesc mereu de porțile cetății tale, venind dela poporul ce geme sub loviturile nedreptății ce se face cu el, cum se isbesc în vuet valurile mării de fîrmii ostrovului.

Te-au așezat aici și au uitat, că aici mai vîrtos ca ori-și-unde, te vor vor face să îți pară rău că te-a scos iarăși pe lume, putînd aci, mai bine ca ori-și-unde, să te incredințezi despre adevărul prefăcut în proverb și rostic cu duioșie și cu oftări de popor: *A murit Mathia, și cu el dreptatea!*

Nu departe de picioarele chipului tău care represintă *dreptatea*, eșafod este ridicat tocmai dreptății, și zeci din noi, cari ne silim a fi apostolii adevărului și ai dreptății celei iubite de tine, duși am fost și suntem și trași pe acel eșafod modern, svîrlîți în temniți, expatriați, sîrăciți, pentru cererile noastre care strigă după dreptate!

Te-au așezat chiar într'un colț de țară în mijlocul poporului român, bag seama ca cu atât mai vîrtos se auzi plîngătoarele lui doine, pline de durere și de jale..., cari spun tînguitoare, că

Sus la munte, jos la vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmar până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele!
Vai de biet Român sîracul
Înapoi tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici îi vară vara lui
Și-î străin în țeara lui!

Și te va indioșoa cîntecul trist, dar' mai mult te va durea adevărul din cîntec, că azi

Numai umbra spinului
La ușa creștinului!...

Și asta nici nu pentru altceva, decât pentru faptul, că cea mai mare virtute a ta, *dreptatea*, a perit demult de pe aceste plaiuri, și lăcomia și pofta criminală de a nimici cel mai tare pe cel mai slab, și cel bogat a se îmbogăți și cu puținul celui sîrac,

ear' pe urmă a trage din sîrac și oropșit și sufletul și a-î face pe el una cu negrul suflet al seu, — numai pentru aceea sună doinele noastre atât de trist, pentru tine atât de dureros.

Teamă, ne e, slăvitule Craiu, că prea iute te vei incredința, că pigmeii ce se vor cocoța în jurul tău cu vorbiri în ziua desvîlării tale, te profanează și numai prin faptul că se apropie de chipul tău cioplit! Că nimeni nu erau mai puțin potrivii a ridica statuă *dreptății* tale, ca acești *nedrepti*, ca acești farisei și vameși.

Când mai zvăpăiați face-și-vor, mîne, acești pigmeii vînt în jurul tău, ridicându-se mai mult pe sine ca pe Tine, prin vorbiri afectate, false, — fă o minune, măritule Rege, și scutură-ți greul metal în care ești turnat și ridică-ți cu puternicile mâni, biruitoarea-ți spadă, și deschide-ți într'aurita gură și spune-le tu însuși cum a fost viața ta, prin ce te-ai făcut mare proverbial, neuitat, iubit *de toate popoarele*: prin aceea că ai fost blînd și *drept*, și alungă-le din creeri nebunele idei după care ei aleargă de dîndu-se la tiranie și nedreptate, și închee-ți divina vorbire spunîndu-le, că dreptatea în lumea aceasta este floare albă, frumoasă, dulce fericoare neuitată, nedreptatea este spine, scăete, ciuline, și cîntă-le în uimitele urechi:

Cine-a îndrăgît ciulini
Mîncă-i-ar inima cîinii
Mîncă-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!

Ca glas din buciom pe aur se răsune glasul tău, făcînd ca dreptatea în această țară numai *amici* să aibă, nu *dușmani*, și cerînd ca

Toți dușmanii ei să piară
Din hotărî în hotărî,
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

Dacă ai ajunge a acest lucru: îmblînzirea celor nedrepti și întoarcerea lor la dreptatea ideală: ar fi aceasta cea mai mare glorie a apariției tale de nou în mijlocul popoarelor țării! Cu câtă bucurie te-am slăvi în cîntece răsunătoare peste toate plaiurile țării, a căror refren de ferice se fie: „*A năvîiat Mathia, cu el dreptatea!*”

Fugi însă dela mine iluzie frumoasă, musică de divine cuvinte, și fă loc crudului adevăr, pe care de veacuri îl repetăm cu durere:

*A murit Mathia, —
și cu el dreptatea!*

IANCU.

Să pun apoi mai multe întrebări autorului privitor la acest articol, că ce a înțeles sub cutare pasagi a lui și sub cutare? Preotul Moța dă răspunsurile potrivite și adevărate — cu cari se închee procedura de dovedire.

După acestea președintele dă procurorului cuvînt. Substitutul procurorului a ținut aci vorbirea de acuză. Scurtă. Nici nu s'a rupt tare cu ea.

La ce. Nițel apel la patriotismul juraților și exprimarea credinței că ei nu vor fi mai prejos de cei din anul trecut; câteva lovituri asupra acusatului, care ca preot, ca propovăduitor al „păcii”, a scris articolul acest trezitor de ură, — și punct.

Apărătorul **Dr. Aurel Vlad** în o vorbire frumos rotunzită, în un ton plin de convingere și căldură, predată cu frumoasă oratorie, lămurește intențiile articolului, tenorul lui, care nu e decât preamărirea ideii *dreptății*, a cărei revenire în țară o dorește autorul cu atîta căldură în articolul incriminat; arată că precum se poate vedea din articolul însuși, nefind în el nicăiri, dar' absolut ni-

căiri vorbă de *poporul* ungu-
resc, ori de *națiunea* maghiară,
ci numai de nedreptatea ce o re-
sint *popoarele*, deci toate, —
nu poate fi ațâțată la ură asupra
Ungurilor! Ear' fiindcă mai
departe nici în articol nu e nu-
mită nici o persoană care să fi
fost osândită și care pentru fapta
ei să fie preamărită, partea a doua
a acuzei mai vișos nu poate fi
susținută! Etc.

Aș! Ori-ce dovadă, ori-ce luptă
de a convinge pe jurați a ră-
mas fără sfinșitul dorit. Numai
unul dintre ei, un avocat cu
trecere în Cluj, Dobál, incredințat
de adevărul apărării, s'a sculat și
a cerut în fața tribunalului
și a salei întregi, *că întreba-
rea a doua, cea despre preamărire,
să fie lăpădată*, că nu el vede pen-
tru ea nici o basă legală în arti-
col! Să vede însă, că în sfatul ju-
raților nu s'a primit părerea lui
de jurist, ci cei mai mulți au răs-
puns că ba da, și de asta e vi-
novat!

Așa apoi tribunalul i-a dat a-
cusatului de nou pedeapsa veche:
*1 an temniță comună, 1000 cor.
ped. în bani, ori neputând plăti,
alte 50 de zile închisoare, și sen-
tința să se publice în „Libertatea“.*
Are însă drept a se hrăni
pe spesele sale și e scutit
de orice porunci și muncă
în închisoare.

Apărătorul a insinuat recurs
de nulitate la Curie.

Dela Dej.

Românii la congregație. — Vorbirea d-lui
Dr. Vajda-Voevod. —

Dej, 30/I n. 1904.

În 29 Ianuarie n., la congregația
de iarnă a comitatului nostru Solnoc-
Dobăca, limba română și-a eluptat
dreptul ei.

După huiduirea de mai înainte,
când cu instalarea noului comite su-
prem, ceata Românilor cu suflet cu-
rat s'a hotărât să lupte cu toată în-
verșunarea pentru limba lor neîndrep-
tătită. Și a succes!

La punctul 7 din program: „In-
știițarea Contelui Tisza despre nu-

FOIȚA

TREI ROSE.

Narațiune din casa din pădure.

I. Roza roșie.

Vino și te așează lângă mine, tu
ângerăș cu păr de aur, aici pe
banca veche înaintea ușei. Aici se
vorbim noi, în liniștea tainică a pă-
durei șoptitoare, aici — unde nu ne
tulbură și nu ne aude nimenea, nu-
mai brazilii seculari, cu virfurile lor
înălțate drept spre cer, — și nu ne
vede decât din când în când câte o
câprioară rătăcită, ce ne privește cu-
rioasă cu ochii ei frumoși și cu-
minti.

Și dacă drăgălașele păserele cântă
în chor asupra noastră, sau dacă
vre-o verșă sprintenă aruncă cu
frunze și rămușoare spre noi, ace-
stea nu ne tulbură, căci doară ele
toate sunt prietene tale, și ale mele.

Imi zîmbești, — și rupi o prea fru-
moasă roșă roșie ce stă plecată spre
tine, imbiindu-te par'că să te des-
fătezi de parfumul ei dulce. Roza
am să o pun la sîn și tu vino și șezi
lângă mine.

Și ce miros minunat răspândește
o singură floare, și ce frumoasă
este ea în podoaba ei. Îți pare ca-
și-când această regină a florilor cu

mirea sa de ministru-președinte și
formarea cabinetului“, a luat cuvân-
tul în limba românească domnul Dr.
Al. Vajda și-a rostit vorbirea de mai
jos.

La început iarăși i-au apucat ne-
vricalile pe șoviniști, dar la provoca-
rea repetată a comitetului suprem, de
voie, de silă, s'au înmuat, iar o parte
mică dintre ei a părăsit sala. Ceia-
laltă au ascultat în liniște, ba par'că
cu plăcere sunetele armonioase ale
limbei noastre. Căci mai toți, mem-
brii maghiari vorbesc ori pricep limba
română.

Vorbirea d-lui Dr. Al. Vajda a fă-
cut impresie și asupra maghiarilor și
a fot mereu urmată de aprobările
vii ale cetii membrilor români.

Propunerea comisiunii permanente
de a se vota încredere cabinetului
Tisza, din partea Românilor nu s'a
primit.

Celelalte puncte din program, fiind
de mai puțin interes general, s'au
luat simplu la cunoștință, fără desba-
teri, afară de unele, cari însă nu i-au
privit pe Români.

Apelăm însă cu toată căldura
frățească, la membrii români, ca de
altă dată să fie la postul lor, ca și
prin număr să impunem!

Și eată acum:

Vorbirea dlui Dr. Al. Vajda-Voevod.

Ilustre Domnule Comite suprem!
Onorată Congregație!

Venirea la putere a unui nou gu-
vern este pentru noi Români un e-
veniment de primordială importanță.
Este dară un lucru prea firesc că sun-
tem datori atât din considerație față
de demnitatea noastră națională, cât
și din considerație față de sinceritatea
politică, de oare-ce noi avem convinge-
rea că și în politică se poate mai
salutar rezultat ajunge cu ajutorul sin-
cerității, — să ne precisăm punctul
de vedere și față de actualul guvern.

Guvernele din trecut dela începutul
erii dualiste încoace, ne-au fost din
ce în ce tot mai ostile până ce a ve-
nit guvernul Széll și a lansat losinca
politică frumos sunătoare a legii, drep-
tului și dreptății. Nu pot nega, dacă
voesc să rămân credincios principiu-
mirosul ei amăgitor, cuprinde și în-
parte toate visele frumoase ce natura
le visează, în tainica șoaptă a frun-
zelor mișcate de adiera zefirului dulce.

Și toate aceste vise, frumoasa floare
le auzea, și le visa, pe când erau încă
buboc ascuns între frunzele ramurilor
din trupina de unde tu ai rupt-o
acuma.

Și știi tu ângerăș iubit ce am vi-
sat eu de când te am la sînul meu?
Și știi tu ce șoapte aud eu de când
privesc înțerea dela tine? Dă-mi
mâna ta înțerea mea, și voi să-ți spun.

Era odinioară, într-o casă din pă-
dure, a unui vânător, o fetișoară, ca
tine de tină și frumoasă, drăguță și
curată. Pajiștea verde cu iarbă ca
mătasa era locul drag ei, și prietenii
ei erau cerbii, câprioarele și porumbii.
Peste iarnă când ghița și zăpada
acopereau cu mantaua, lor întreg pă-
mântul, câmpurile, lanurile, poenile
și cărările lor, în amurgul serii venea
mândrul cerb și apropiindu-se încet
de ochiul înghețat al ferestrii ciocnea
încet cu cornul lui frumos.

Ochiul se deschidea îndată și omă-
nuță albă, presăra fân și alte mărun-
țisuri, și îndată erau aici și porum-
beii, cari răpeau pe întrecute grăul și
miezurile aruncate.

În puține minute totul era mân-
cat și apoi animalele și păsările cu
priviri dulci și blânde se depărtau în
desișul pădurii spre a se așterne în
culcușurile lor.

Copila închizând fereastra alerga
spre cămin, unde pălpăia focul cu
scântei, și unde ședea mama ei tor-

lui meu: de a apretia după merit și
pe contrari, că sub ministrul-președinte
Széll s'a simțit o adiere a unui nou
curent tămăduitor bătând prin toate
instituțiile acestei nefericite patrii. Dar
la urmă, deși frumoasă lansată de
Széll Kalmán a fost prăvălită de un
munte de frase frumoase și dreptul
s'a schimbat în călcare de drept, drep-
tatea în nedreptate, ear' legea în ex-
lex! După anemica guvernare a lui
Héderváry a venit la cârma statului
actualul premier.

Din punctul nostru de vedere al
Românilor, contele Stefan Tisza ne-a
apărut la început corb alb între mi-
nistrii președinți ungi, căci acest
bărbat a fost primul care din foto-
liul de ministru, președinte, a avut cu-
rajul civic să enunțe în expozenul său,
ceea ce întocmii să ai înținit vir-
tute patriotică a nega, — că da, exi-
stă naționalități nemaghiare în Ungaria
și că acestea pe basa legilor posi-
titive au dreptul de asistență și de
liberă dezvoltare etnică culturală.

Noi Români am tresărit la auzul
acestor bărbătești și cinstite enun-
ciate. Am tresărit crezând că poate
providința ne-a trimis pe fiul, ca să
îndrepte ceea-ce tatăl greșise în con-
tra noastră, și astfel în contra intere-
lor bine pricepute ale patriei noastre
comune. Am tresărit, văzând atâta res-
pect de lege și atâta sinceritate poli-
tică la un bărbat politic maghiar.
Am tresărit, dar' apoi ne-am învins
surprinderea și comparând împrejură-
rile cu mintea caldă și cu sânge rece,
am ajuns la convingere, că noi în
vorbe nu ne putem încrede, căci vor-
bele sboară, dispar, atinse de adierea
nimicirii și un ministru president
poate cădea peste noapte. Și ne-am
făcut legea, că noi numai în fapte
positive putem avea încredere, căci
prea adesea ne-am înșelat, în tristul
nostru trecut, încrezându-ne în vorbe
și în promisiuni frumoase!

Sunt convins, deși d-voastră veți
afla prea firesc faptul, că noi astfel
nici în guvernul contelui Tisza încre-
dere nu putem avea cât timp domnia
sa nu-și va schimba vorbele frumoase
în fapte concrete.

Și nu puteam avea încredere cu
atât mai mult, că vedem cum proce-
sele nesfârșite din trecut în contra
maghiarilor și în deosebi în contra
presei noastre, se continuă după ve-
chiul calapod.

când și spunându-i povești frumoase
cu fete de împărat. Și până fata stă-
tuse la fereastra deschisă spre a-și
hrăni prietenii, și spre a se desfăta
în pofta lor, fulgi mari și deși de nea
se așezaseră pe părul ei auriu, ear'
mama ei văzându-o îi zise zîmbind:
„Uite și te vezi. Tu ești acum chiar
ca ângerii pădurii, că și aceia au păr
ca aurul și cu stele argintii în păr!“
Și apoi își sărută micul ei ângerăș
pe frunte, și pe părul cu diademă.

În sfinșit veni iarăși dulcea pri-
măvară, și la razele calde, a soarelui
se iviră mugurii tuturor pomilor, tu-
fleurii și florilor. Totul era plin de
viețată, mândrele păserele cântau zbu-
rând din ramuri în ramuri. Dar' nici
printenii ei din iarnă nu uită pe
binefăcătoarea lor. Cerbul venise și
sta întins la picioarele stăpânei sale
pe pajıştea moale, și drăgălașii por-
umbi să așezaseră pe umerii ei, și
urmas sărutari și desmerdări. Așa
își petrecea copila ciasuri întregi, pe
malul unui riuțel, ce-și avea isvorul
din sînul pădurii, și în al cărui unde
cristaline ea se vedea întreaga, îm-
preună cu prietenii ei, cari pentru
dânsa erau mai mulți, ca suita unei
regine...

Aici era locul copilei cel mai plă-
cut. — aici visa ea une-ori visuri
dulci, cu capul răzimată pe spatele
cerbului, mai moale ca ori-ce perină,
la mormurul tainic al undelor, și la

Și am auzit din gura domnului
prim-ministru enunțiații numeroase
dela esposeul seu încoace, cari stau
în directă contrazicere cu principiile
fixate de domnia sa în acel esposeu.

Dar' cu toate aceste noi voim să
rămânem optimiști și să sperăm că
iubirea de patrie și o profundă cuno-
ștință a referințelor vieții publice sgu-
duite ale Ungariei, îl vor îndupleca să
curme fluxul de neprețâți ce se răs-
frânge asupra nemaghiarilor și să-
i procure în fine articolului de lege 44
din 1868 respect.

Ilustre Domnule Comite suprem!
Onorată Congregație!

Noi știm foarte bine că domnia
voastră cu toții sugerați de continuile
isbucniri ale presei maghiare șoviniste
în contra noastră, ne țineți de iriden-
țiști. Țin deci să constat și să vă
asigur, că nouă în tot trecutul nostru
nu ni-s'a putut dovedi până în ziua
de astăzi nici un singur cas de iri-
dentism. Nici că se poate altcum!
Căci din sînul nostru pe cât este de
numeros elementul român din hotare
în hotare, în această patrie nu s'a
născut încă nici în singur iridentist și
nici un singur român, care să fi stat
în raport cu vre-un guvern străin, ori
care să fi întreprins ceva în contra
intereselor mari ale Ungariei.

Noi ne iubim patria, tot pe atât
pe cât o iubiți d-voastră, domnilor, și
cerem ca să ne recunoașteți dreptul și
să ne faceți posibil că aceasta patrie
să ne fie și nouă tot pe atâta o
mamă dulce pe cât ea vă este dom-
niilor voastre, ear' nu o mamă vitrigă,
— far' de a pretinde dela noi renegarea
limbii noastre dulci și a legii noastre
strămosești.

De aceea noi așteptăm dela con-
tele Tisza, ca dinsul pe lângă esecu-
tarea cea mai largă a legii despre
naționalități, să creeze o astfel de lege
electorală, care să ne facă și nouă
posibilă intrarea în parlament. Aștep-
tăm ca să se intereseze de chestia
poporului muncitor și a industriașilor,
căci poporul nostru poartă precum în
acest comitat, astfel și în numeroase
alte comitate, serviciurile grele de dări
în bani și de dării de sânge, ear' ca
recompensă e preterat, neîndreptătit și
are să suporte toate neajunsurile u-
nei administrații slabe și a unei jus-
tității nesuficiente.

Printr'o politică dreaptă față de

adierea zefirului dulce, și îi părea că
prin somn aude și vede visul cu ochii.

O voce lină melodioasă îi șopti o-
dată'n ureche un cântec ce o logăna
în vorbe dulci.

Într'o zi călduroasă de vară s'a
dus se-și mai petreaca la locul ei
plăcut. Atunci împleti o cununiță din
cele mai frumoase flori, și o așeză
pe capul Cerbului ei iubit, apoi se
desmerdă în dragostea porumbilor, cu
cari începă a se juca obosită, și în
liniștea tainică a jurului de o rară
frumusețată, adormi sub umbra brazi-
lor uriași...

Atunci îi pēru ca și când dinspre
partea cealaltă a riuului unde se află
o peșteră, s'ar ivi o figură prin desi-
șul unei neguri. Încet, încet se ridică
tocmai ca ființă care se lupta cu ceva,
și pare obosită; negura limpede peri
pe rēnd și deodată văzu figura mă-
reață a unui june frumos. Corpul în-
treg îi părea învelit într'o manta al-
bastră, eară pe cap purta o cunună
de rămușoare verzi cu flori albe. El
sbură spre ea care durmea liniș-
tită și la razele soarelui întreaga lui
ființă strălucea frumos. Atunci el se
apropie de dânsa, aproape, mai aproape,
și privi lung și cu înduioșare fața ei
aprinșă de vedenia visului. În urmă
își lipi încet buzele lui ferbinți de
ale ei, într'un dulce sărut.

Atunci ea se deșteptă, sări repede

naționalități, prin o politică agrară,
chibzuită, prin o administrație și ju-
stție bună, prin o legislațiune care să
fie adevărata reprezentantă a popoa-
relor țării, prin o echitabilă rezolvare a
chestiei muncitorilor, eată prin ce mij-
loace se poate asigura pacea internă,
înflorirea și viitorul fericit al patriei.

Dacă însă și guvernul contelui
Tisza, va merge înainte pe calea apu-
cată și va crede că poate susține pa-
cea internă prin ordinații secrete și
publice și prin forța baionetelor, două
mijloace de valoare fragilă și efemeră,
atunci poate fi în aceeași tabără cu
socialiștii, de oare-ce în contra lor și
a noastră sunt aplicate mijloacele es-
cepționale.

Căci deie-și ori cine seamă căt
de minimală este deosebirea între
tendințele urmate de noi și între cele
urmate de socialiști, ba chiar și între
programele noastre politice esențio-
nale deosebire este numai chestia pri-
vitoare la biserică și școală. Cât de
concilianți sunt socialiștii în aceste
chestii chiar față de nemaghiari, este
de obște eunoscut.

Numai în treacă am voit să ating
aceste chestii importante pentru de a
vă atrage atenția asupra faptului, că
noi deja astăzi stăm mai apoape de
partidul social democratic, decât ori-
care alt partid din țară. Dela Contele
Tisza depinde foarte mult direcția ce
vor apuca-o în viitor luptele nema-
ghiarilor.

Deie-i Dumnezeu înțelepciunea ne-
cesară, ca să afle calea cea ducătoare
la consolidarea internă a păcii patriei
și la fericirea și bunaînțelegerea fră-
țească a tuturor popoarelor. Și atunci
noi vom fi primii cari vom vota în-
credere ori cărui guvern ungar, dela
care vom vedea fapte pozitive întrep-
rinse în aceasta direcție. Cât timp
însă din partea Contelui Tisza nu a-
vem decât vorbe frumoase și fapte
contrazicătoare vorbelor, noi încredere
nu-i putem vota, ci luăm simplu la
cunoștință numirea cabinetului d-sale,
Am zis!

Știri politice

Rezboiul.

Știrile despre rezboiul între
Rusia și Japonia sunt tare contra-
zicătoare. Atâta se vede curat,
cu Rusia se îngrozește de rezboiu,

în sus, privi în jur de sine, să frecă
la ochi, privi încă odată la peștera,
de unde se ivi ființa străină, dar nu
văzu nimic! — Totul era ca mai
înainte.

Riul curgea repede în unde albe,
porumbii erau la marginea lui scâl-
dându-se, eară cerbul adormisă și el.
Atunci începu să ridă vioașă, și sună
spre casă. De pe buzele ei sunau
cântecele cele mai vesele, și păsere-
le o priveau curioase, căci așa vio-
ioasă încă nu o văzuseră pe prietina
lor.

Astfel trecură ani de-a rēndul.
Din copilă se făcu fecioară, și acuma
rare erau clipele când petreaca sin-
gură pe malul riuului cu șoapte dulci.
Și tot-deauna de câte-ori mai stătea
adâncită în gânduri în locul ei iubit,
și se furișă prin minte visul ei de co-
pilă, și dacă atunci ridea cu veselie,
acum avea numai un zîmbet ușor —
și dacă atunci la întoarcere a cântat
viori, acuma îi părea că o măhnire
îi cuprinde inima, și cu greu se pu-
tea despărți de locul acela drag spre
a să întoarcă la căsuța lor făcută din
mijlocul pădurii. Și ea nu-și putea
da sama pentru ce și de unde vine
această simțire, această măhnire?

(Va urma).

și a declarat că împlinește acum toate cererile Japoniei privitoare la Coreea. Dar fiindcă Japonia se mestecă și în treaba Rusiei în Mandșuria (China), și aci Rusia nu se dă, — e prea cu puțință, că florosul rezboiului va izbucni.

Pe uscat Japonia poate pune peste 300.000 soldați buni în linia de foc, iar Rusia abia de poate trimite așa departe 150.000. Pe uscat Rusia ar fi ca sigur bătăută, — doar că pe mare se aibă mai bună putere.

Toată lumea privește cu încredere, că ce va fi.

Complot contra Regelui Sârbiei?

Din Belgrad se vestește, că Sârbii cari trăesc în străinătate, împreună cu Muntenegrenii, au început o agitație viuă în contra regelui Petru și a dinastiei.

Agitatorii răspândesc în toată Europa broșuri prin cari regele Petru e învinuit pe față de a fi fost sufletul conspirației, care a ucis pe regele Alexandru și Regina Draga.

Ceea-ce e mai curios, e că aceste broșuri revoluționare amestecă în Curtea din Muntenegro în groaznicul măcel din Belgrad.

Se asigură chiar, că organizațiunea revoluționară sârbomuntenegreană ar fi hotărât moartea regelui Petru! Deși aceste știri nu se iau tocmai în serios la Curtea sârbească, totuși s'au luat măsuri de prevenire.

Reforma electorală.

— Representarea minorităților —

Intre făgăduințele ce le făcuse pe vremea obstrucției înverșunate contele Tisza partidului koșuthist, figurează la loc de frunte și reforma electorală, reformă, pe care de altminteri koșuthistii nici când nu au dorit-o și nu o vor dori-o sincer. Nu, pentru-că le primejduiește o mulțime de cercuri, dat fiind că nicăieri nu și-au putut câștiga inimile mulțimii. Pentru ochii lumii însă, și de teama partidului socialist din capitală, au fost siliți să iee de bani buni și această făgăduință, prezentându-o și asta drept „cucerire națională“.

Nu de mult s'a și întrunit sub presidenția primministrului Tisza o anchetă, cu scop să discute principiar măsurile pregătitoare. Sfirșitul acestei anchete a fost o serie de articole apărute în osebitele gazete mai mari din capitală și provincie, câte-va broșuri și — nimica alta. Că s'a hotărât adunarea de date statistice referitoare la o mulțime de împregiurări, nu se poate numi rezultat.

Un lucru mai serios ținem să fie scos la iveală din șirul discuțiilor fără miez. Prim-ministrul Tisza a spus anume, că datele statistice ce se vor aduna, nu vor atinge nici câtăuș de puțin limba, n'are să se ia dară în socotință, dacă cei cărora se va da de noua lege drept de votare, cunosc sau nu limba statului, limba maghiară.

În vremea din urmă s'a făcut vorbă multă în jurul așa numitului cens intelectual, propus de un politician obscur, Dr. Reiner Zsigmond, care a și scris despre bătăria sa o broșură destul de voluminoasă. Acest cens, făcând dreptul de votare atârnat de cunoștința limbii maghiare, e o absurditate atât de vădită,

incât nici nu mai e nevoie să stăruim asupra lucrului, căci în cazul acesta cu tot dreptul am putea cere, ca de altă parte nu mai acela să plătească dări și să se servească la miliție, care de asemenea cunoștelimba maghiară! Dacă la împărțirea sarcinilor constituționale nu e pedeca necunoștința limbii maghiare, cum se poate să fie ea la împărțirea unui drept, care isvorește tocmai din purtarea acestor sarcini?

O lărgire a dreptului de alegător, chiar dacă lărgirea n'ar merge până a da vot universal, noi credem că va sporii în mod însemnat și numărul alegătorilor români. Dar o astfel de lărgire ne-ar putea oare îndestuli pe noi Români, și pe toate naționalitățile, cari formăm majoritatea cetățenilor din țeara asta? Nici decum, cel puțin pentru vreme mai îndelungată nu.

Căci ori-cât de mulți alegători români se avem într'un cerc, se poate ușor întâmpla — guvernul are doară atâtea instrumente „constituționale“ — să rămânem cu candidatul nostru pe jos, poate chiar cu minoritate de numai câte-va voturi.

Și nu-i cu neputință, ca astăzi să se întâmple în cele mai multe cercuri.

E oare acum constituțional ca aleșii, poate reprezentanți ai unor principii hotărât dușmănoase alegătorilor rămași în minoritate, cum sunt spre pildă koșuthistii și alți șovinisti față cu noi naționalitățile, — să vorbească și în numele acestor minorități însemnate?

Nu majoritatea e în cazul asta hotărâtoare, ci minoritatea. Nu de aceea e vorba, căte voturi a primit cutare candidat șovinist, ci câte voturi s'au dat contra lui.

Să zicem spre pildă că în urma lărgirii dreptului electoral vom avea 410.000* alegători români. Pe lângă împărțirea volnică a cercurilor de alegere, se poate să rămânem în minoritate d. e. ca 200.000 mi față de 210.000, vre-o 10 deputați străini de limba noastră, dușmani ai aspirațiilor noastre, așezându-se ai maghiarisării naționalităților, — cum sunt cu toții, numescă-se ei liberali, sau koșuthisti, sau independentiști, — ajuns în parlament și vorbesc acolo „în numele cercurilor în cari au fost aleși“ și prin urmare și în numele celor 200.000 alegători români, cari au votat contra lor! Și acești deputați au parte la debateri și votează legi, ca reprezentanți ai acestor alegători, în contra cărora sunt îndreptate acele legi!

Sau doară n'ar face astfel la o revisuire a legii naționalităților? Această minoritate însemnată însă, e cu cale să fie reprezentată și ea în parlament! În proporția celor 200.000 voturi române ar trebui să intre și reprezentanți de-ai lor, căci altminteri ori-cât de constituțional ar decurge lucrurile în parlament, legislația nu reprezintă decât un absolutism modern.

Intr'un stat locuit de popoare cari vorbesc limbi deosebite, singura reformă electorală dreaptă e reprezentanța minorității, și pentru reforma asta ar trebui să luptăm pe toate căile!

I. I. S.

* Am luat acest număr arbitrar, numai spre a ilustra cele spuse.

NOUȚĂȚI

Instalarea noului fișpan al comitatului Hunedoarei, dl Ladislau Mara, se va face în 18 Febr. n., la Deva, în o ședință extraordinară a congregației.

Două petreceri românești la Orăștie. „Secția industrială“ a Reuniunii economice din loc invită la Producțiunea teatrală ce o va arangea Sâmbătă, în 13 Februarie n. (în presăară lăsatului de carne) în sala hotelului „Transsylvania“. Venitul curat e fr folosul fondului ei. Se va juca piesa: „Vițelul de aur“, comedie în 3 acte de T. Alexi prin: dl Constantin Budou, dl Iacob Cărătuș, D-șoara Mariș Martin, D-șoara Roza Raț, dl Iosif Murășan, dl Nicolau Opris, dl Nicolau Opris, tip., D-șoara George Suciu și d-șoara Valleria Groffu. După producțiune, dans. Teranii vor avea joc separat. În pauză se vor juca „Călugărul și bătuta“ de cătră o grupă de sodali.

— În 20 Februarie arangează înținerimea română din Orăștie o petrecere cu dans în sala hotelului „Transsylvania“. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 3 cor., de familie 6 cor., loge 12 cor. — Venitul curat se dăruiește fondurilor celor 2 biserici române din loc. Damașe vor fi surprinse de cătră arangerii cu ordine de dans foarte elegante!

Bilete pentru amândouă petrecerile: în prăvălia dlui Ion Lăzăroiu și seara la cassă.

— Numărul viitor al foii „Libertatea“ se va trimite numai celor ce și-au renouat abonamentul pe 1904, sau au cerut anume trimiterea, obligându-se să o vor plăti.

Ajutorul de stat între preoții gr.-eat. se împarte încă tot după listă vidimată de ministru. Consistorul propune pe fiecare după vrednicie, iar ministru șterge cu cefusă roșie după volnicie! Așa în estan în archidieceasa Blajului s'au văzut preoți împărțiți cu ajutor de 1200 cor. (cari în schimb trebuie că au la rējaș mari »merite patriotice«) și alții cu — 34 cor. Auzi batjocura! Să dea unuia și numai 34 coroane!

Reuniunea română de înmormântare din Orăștie își va ținea mâne, Duminecă, adunarea generală anuală. Socoteliile pe 1903 sunt încheiate și revăzute de comitet, și din ele reese, că această prea folositoare însoțire, a crescut și anul trecut cu peste 1400 cor. în averea sa.

Străinii nu mai sunt binevăzuți în Anglia. Ingrozit de atâtea fugari ce iau calea spre London, între ei mulți păcătoși și oameni fără căpătăiu, — guvernul englez a luat măsuri aspre pentru a respinge la țermii țerii pe străinii ce-l vin, cernându-i foarte aspru, și lăsând în țară numai pe cei cu treabă și cu rânduială.

Asemenea au început a se îngrădi America contra prea multilor străini. Foarte mulți sunt respinși la marginea țerii.

Casina română din Orăștie își va ținea adunarea generală anuală în 28 Februarie n. a. c., în localul casinei. Domnii membri sunt invitați și prin aceasta a lua parte la adunare!

Concert în A.-Iulia. Corul vocal al bisericii gr.-or. din Alba-Iulia, Măriș sub conducerea D-lui învătătorului Iliie Mihaiu, invită la concertul ce arangează în 12 Februarie, (30 Ianuarie) a. c. (sărbătoarea sfinților 3 Ierarchi) în sala cea mare din hotelul „Europa“ Alba-Iulia, Ianuarie 1904. Ioan Muntean președinte, Florian Ruson contr., Nicolau Cadar cassariu, Simion Moldovan contr., și un comitet de 20 din Inteligența locală.

Deputatul național slovac Veselowsky, a fost tras de procuror nainte tribunalei din Pesta în proces pentru-că ar fi ațâțat pe Slovaci la ură asupra Ungurilor în vorbirile sale din ajunul alegerii. Tribunalul din Pesta, după o pertractare temeinică, a declarat nevinovat pe deputat și l'a scos de sub ori-ce urmărire a legii!

Iată un tribunal vrednic de laudă, care s'a știut împotrivi ticălosului curent el șovinismului, care cere mereu jertfe dintre fii nemaghiarilor. El s'a împotrivit acestui bulnăvicios curent!

În Brad Români vor avea în curând „Reuniune de înmormântare“. Statutele le sunt întărite. Conducătorii ei lucrează cu zel la inactivarea ei. Indemnăm poporul se-i asculte și se să înscrie de membri, căci e foarte folositoare această însoțire!

La Vinerea încă e pe cale inactivarea „Reuniunii de înmormântare“. Statutele-s întărite. Membri pe jumătate deja înscriși. Cei mulți înainte, că de al tuturor bine e!

Resvrătire socialistă. Din Buda-pesta se telegrafează, că în comuna Bavaniste (com. Timiș care are Români 58, Sârbi 6058) s'a dat de urmele unei mari resvrătiri socialiste. Făcându-se cercetări la mai mulți locuitori, la unul din ei au găsit 150 revolve. Mai mulți dintre socialistii, cari au plănuit resvrătirea, au fost închiși.

Mare foc în Deva. În 3 Febr. s'au fost în Deva un mare foc; a ars, noaptea la 12, prăvălia de sticlă și porcelan a lui Szöllösy din str. Huniade. A ars tot. A fost însă asigurată pe 40.000 cor.

Banca militară. Pentru a se împiedeca îngreunarea oficerilor cu datorii, în Viena se va înființa o mare bancă militară. Insuși Majestatea Sa ar fi primul acționar al acestei bănci. Archiducii au subscris sume mari. S'au subscris până acum 10 milioane. Se vor converti datorii oficerilor, cari de aici înainte în timp de 10—15 ani pot să-și plătească datoriiile cu camete neînsemnate.

Ingropați de vii. Mare nenorocire s'a întâmplat în Laibach (Austria). Lucrători mulți săpau la facerea unui tunel (drum subpământean) prin un munte, pentru tren. Deodată boltitura s'a surpat asupra lor și i'a îngropat de vii. Zeci de nenerociți au fost scoși morți de sub pământ.

Corul bisericesc din Tâmpa arangează în 7 Febr. n. un Concert împreunat cu teatru, în ospătăria dela podul Simeriei, cu ajutorul unor domni din Deva. Venitul curat e pentru înființarea unei biblioteci școlare în Simeria și pentru procurăria pe seama corului din Tâmpa.

O zdravănă înșelăciune în arsenalul din Pola. În marele magazin militar de arme din Pola, să păstra ca trofeu din resboiului Austriei cu Italia la Lisa, steagul mare italian ce fusese pe corabia „Regele Italiei“ zdrobită în lupta pe mare de corăbiile Austriei. Nainte cu câte-va săptămâni un locotenent austriac merge la arsenal și arătând că are scrisori de învoire dela ministriul de resboi din Viena, cere să i-să deie steagul cel mare, prins de pe numita corabie italiană, că-i trebuie pentru studii pe câte-va zile. I s'a dat. Au trecut zilele, steagul nu l'a mai adus nime. Făcând întrebare la ministriul de resboi despre ofițerul respectiv, li-s'a răspuns că acolo nu se știe nimic despre tot lucrul! Fusese se vede un șpion isteț care a smuls prețiosul steag și acum eș spune că acela ar fi deja vândut arsenalului italian din Veneția.

Banditul bulgar Sarafow, capul național al revoluționarilor bulgari; umblând prin Austria guvernul român din București a cerut ministriului de externe la Viena, să-l prindă pe Sarafow și să i-l deie în samă, ca pe ucigaș judecat de tribunalul român pentru omorul profesorului Mihăileanu, la muncă silnică în ocne. Ministerul de externe însă i-a răspuns celui român că socotește crima lui Sarafow ca crimă politică și nu simplă crimă ordinară, și așa nu-l poate prinde, fiind legătuiala între state a-și prinde unul altuia numai criminalii de rënd, nu și pe cei politici.

Concert în Romos

Romos, 1 febr. n. 1904.

Onorată Reducțiune!

Eri am avut o seară plăcută și interesantă din două puncte de vedere. Întăiu, că am gustat nițică artă românească, și al doilea, că am văzut legătura dintre artă și țeran. Acest din urmă punct de vedere e interesant mai ales pentru faptul, că mulți află prea mare depărtarea dintre artă și opincă, încât aceste două nu s'ar putea întâlni. Și eată aseară am văzut o dovadă, că și opinca pricepe arta, dacă o cine să i-o facă și cine să i-o dea.

Vorbesc de concertul din Romos. „Corul mixt al bis. gr.-or. din Romos“ a dat aseară în spațioasa sală a frumosului edificiu școlar din Romos un concert din 7 puncte și anume: 1. „Sfânt“, cor mixt de N. Ștef. 2. „Sus opincă“, cor mixt de I. Vidu. 3. „Sai Române“, quartet de T. Cerna. 4. „Hora Curcanilor“, cor mixt de N. Ștef. 5. „Hațegana“, cor mixt de T. Popovici. 6. „Pe tine te laudăm“, cor mixt de N. Ștef. 7. „Lugojana“, cor mixt de I. Vidu.

Corul, compus din fete și ficiori de țeran și condus de învătătorul Sabin Safta, s'a plătit cu cinste de sarcina ce și-a luat. Punctele 1 și 6 — și după caracterul lor și după compoziție — au lăsat o impresie mai blândă. Celelalte piese însă, românești și ca text și ca melodie, au fost cântate de coriști cu mult foc, și primite de public cu furtuni de aplause, așa că două piese au trebuit să fie repetate.

Nu judec prestațiunea corului din punct de vedere artistic, căci nu artiști au cântat; o judec însă din punctul de vedere al elementului țeran, din care e alcătuit corul, și află că și după stăruințe și probe mai îndelungate, cu puțin va putea arăta mai mult ca acum, căci acum a arătat destul de mult.

Publicul concertului a fost compus, afară de câțiva oaspeți din afară, aproape numai din săteni, cari cu multă plăcere ascultau dulcele cântece românești îmbrăcate în forme artistice.

După concert a urmat joc, care a ținut cu animație până în zori. Cei cari au lipsit, le poate părea rău, că au pierdut privilegiul acesta de veselie și animație.

Un oaspe

POSTA REDACȚIEI.

D-lui N. T. în B. Nr. 52 în anul trecut nu a apărut. Sărbătorile au adus așa cu sine, că nu s'a putut.
D-sale P. P. înv. în Lăp. O primești așa cum dorești.

FEL DE FEL

Coadă falsă. Azi nu se mai miră lumea văzând cozi false la femei; acesta e un lucru cunoscut mai ales bărbaților însurați, — totuși e cam curios faptul că acum au început și dobitoacele a purta cozi false.

Un om având lipsă de o vacă plecă la țergul de țară din orașelul din vecinătate, ca să și cumpere una. Voia însă să aibă o vacă frumoasă, prețioasă și bună de lapte. Ocoli țergu

de vre-o câte-va ori, dară vacă pe placul lui nu găsi. Intr'un târziu află o vacă frumoasă cum nu mai era în țerg alta. O mulseră, lapte da cu prisos, trup avea minunat, în scurt omul se legă cu tot sufletul de vacă și o cumpără cu bani grei. „Să ai noroc de ea“ zise vînzătorul, — „să fi sînătos!“ i rîspunse cumpărătorul și se despărțiră. Coadă așa frumoasă arare-ori vezi la o vită. Omul se ținea cu țergaș de frunte. Acasă cu nevasta și copiii erau toți voe bună de dragul frumoasei vaci. De seară o mulseră și o băgară apoi de noapte în staul. Dimineața când se duse femeea cu șustarul la muls, ce se vezi? Vaca nu mai avea coada cea frumoasă de ieri, fi mai remase numai ciutura. La început omul credea că atari blăstămați din sat lor fi batjocorit din ciudă pentru frumusețea vacii, când colo dă cu ochii de coada vacii în gunoi: vaca adevăc avea coadă lipită și peste noaptea căzuse, ear acum nu'i rămăsese nici cu ce se se apere de muște.

Mă dădui robit pa'mar,
Să fac din pelin zahar,
Și mă dădui pân' la moarte.
Ca să fac din dușman frate,
Din dușmană sorioară
Mă mai dădui pe o vară
Dar pelinui tot amar,
Dușmanul iar tot dușman.
S'a face dușmanul frate,
Când a da din peatră lapte
Și dușmanca sorioară

Nu știu luna pe cer merge,
Ori puica la apă trece.
Nu știu luna-a resărit,
Ori puicuța s'a trezit.
Dormi puicuță se nu simți
C'ai rămas fără părinți,
Dormi puicuță neclintit,
Că lumea tea părăsit.

Foaie verde carbă grasă
Cine iubeste și lasă
Blastămu-l se naibă casă.
Aibă casa racului,
In fundușul lacului
Și hrana gândacului
In virful copacului.
Și odichna șarpelui
La crucile drumului
In calea voinicului.

Mulțumită publică.

Concertul tinerimii române din Hunedoara ținut în 26 Nov. st. n. a. c. a succes atât moralicește cât și materialicește — mulțumită spriginului ce românii din Hunedoara au știut să dea și de data asta tinerimii care ș'a luat de țință desvoltarea vieții sociale pe o treaptă cât de țință, țință care credem că realizându-se, va fi de mare folos pentru viața internă a românilor hunedoreni. — Supra solvirii au încurs dela urnătorii p. t. domnii:

Nicolau Dima 5 cor., Victor Elsăser 4 cor., Nic. Stoichiția 3 cor. 60., Petru Șinca 3 cor., Dr. Iuliu Bonts 3 cor., Kohut Nandor 3 cor., Schmit Feri 3 cor., George Danilă 2 cor., Nicolae Rimbaș 2 cor., Buda Béla 2 cor., Ales. Dima jun. 2 cor., George Rain 2 cor., Ferenczy Iozsef 2 cor., Nic. Macrea 2 cor., Leontin Mugur 1 cor. 20, Petru Nicoară 1 cor., Ales Dima a E. 1 cor., Aug. Stoica 1 cor., Hacker Márton 1 cor., Keller Nándor 1 cor., Hajdu Géza 1 cor., Florea Șandru 80 fil. Sirb Todor 80 fil., Ioan Ciontea 60 fil., Petru Suciun jun. 40 fil., Petru Suciun sen. 40 fil., Ioan Barb 40 fil., N. N. 40 fil., Cziczek Mihai 20 fil.

Venitul brut c. 285-20
Spese „ 185-20

Venitul curat **Cor. 100.**

Suprasolvirilor li se aduce sinceră mulțumită. —

Hunedoara, Dec. 1903

Comitetul arangiator.

Magazin de cucuruz.

Subscrisul aduc la cunoștința On. public din Orăștie și jur, că am deschis magazin de cucuruz în casele dlui GUSTAV WAGNER, vis-à-vis de judecătoria cercuală. Cucuruzul e calitatea cea mai bună, din România și Banat. Cu prețurile cele mai moderate.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprigin, mă semnez

Cu toată stima

Ilie Cimporescu.

3-5

Anunț de căsătorie.

Un comerciant june român dintr'un opid de pe clisura Dunării, care are avere proprie în sumă de 10.000 cor., în lipsa de cunoștință și timpul necesar, își caută pe această cale o consoartă — fată în etate de 20—25 ani, — care să aibă zestre 4—6000 cor. Ofertele serioase, provăzute cu posă, se se adreseze la Redacțiunea acestei foi, sub numele »OLIMPIU«. Discreție asigurată.

3-3

Sz. 55—1904. kir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Szászvárosi kir. jbiróságnak 1903. évi V. 1098. számú végzése folytán, Dr. Vlad Aurél sz. városi ügyvéd által képviselt Ardeleana pénz és hitelintézet részvény társaságnak Stanka Iuon lui Iuon s társa ellen 48. K tőke, ennek 1901. évi 3/XI.-től 6% kamatai, 21. K 66 fill. eddigi és 3. K 20. fill. ezuttali költségek erejéig kielégítésként lefoglaltat és 632. K becsült lóvak, szélrosta, sertés és kocsi, ingok, birói árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a Szászvárosi kir. járásbíróság 1903-ik év V. 1098/2. sz. végzése folytán, a helyszinén leendő eszközlésére határidőül kitűzetik Felkenyér községbe adósok lakására 1904 évi február hó 16 napjának d. e. 10 órája a midőn is a fenti ingok esetleg becsáron alól is azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni.

Kelt Szászvároson, 1904. évi február hó 20-án.

Rácz Árpád
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 134—1904. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz. városi kir. járásbíróság 1903. évi Sp. 435/3 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt Ardeleana pénz és hitel intézet részvénytársaságnak Trufás Petru és társai elleni 200. K tőke, ennek 1902. évi 17/8. től 6% kamatai 64. K 40. fill. eddigi és 3 K 70 fill. ezuttali költségek erejéig kielégítésként lefoglalt és 1440. K becsült ökrök, tehenek birói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi járásbírósnak 1903. évi V. 1172/2 sz. végzése folytán a helyszinén leendő eszközlésére vagyis Ó.- és Uj-Sebeshelyen községben levő adósok lakásán 1904. évi február hó 18-ik napjának délelőtti 8 órája, tűzetik ki határidőül a midőn a fenti ingok esetleg becsáron alul is azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni.

Kelt Szászvároson 1904. évi jan. hó 20-án.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 9448.—1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A dévai k.r. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy Ardeleana pénz és hitel intézet végrehajtónak, Popa Magdalena f. Kozma és társa vormágai lakos végrehajtást szenvedő elleni 126. K s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján az 146. 167. §§. értelmében a dévai kir. törvényszék, a dévai kir. járásbíróság területén levő Vormága községben fekvő a Popa Angyel jogutódai Popa Mária f. Blázs Szimionné, Popa Szabin, kk. Popa Iuon kk. és Popa Gyorgye kk. nevén álló a vormágai 29. sz. t. jben A + 1 rd. 65. hrsz. 2/3 része 1 K, 2. rd. 297. 298. hrsz. 2/3 része 38 K, A + 3 rd. 410. 411. hrsz. 2/3 része 6 K, 4. rsz. 524. hrsz. 2/3 része 2 K, A + 5 rd. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 2/3 része 73 K, 6 rsz. 873. hrsz. 2/3 része 42 K, A + 7 rd. 944. hrsz. 2/3 része 32 K, 8 rd. 966/1. hrsz. 2/3 része 10 K, A + 9 rd. 1022/1. hrsz. 2/3 része 11 K, 10. rd. 1139. 1142. hrsz. 2/3 része 64 K, A + 11. rd. 1169. 1170. hrsz. 2/3 része 85 K, 12. rd. 1184. hrsz. 2/3 része 27 K, A + 13. rd. 1314. hrsz. 2/3 része 23 K, 15. rd. 1807. hrsz. 2/3 része 50 K, A + 16 rd. 1854. 1857. hrsz. 2/3 része 31 K, 17 rd. 1880. hrsz. 2/3 része 46 K, A + 19 rd. 2808 hrsz. 2/3 része — K, 20 rd. 2997/1. hrsz. 2/3 része 4 K, A + 21 rd. 3140/2. hrsz. 2/3 28 K, 22 rd. 3406. hrsz. 2/3 része 7 K, A + 23 rd. 3408. hrsz. 2/3 része 55 K, 24 rd. 3495. 3496. hrsz. 2/3 része 276 K, A + 25 rd. 38. 39. hrsz. 2/3 része 16 K, 26 rd. 3905. hrsz. 2/3 része 6 K, A + 27 rd. 3967. hrsz. 2/3 része 16 K, a 485. sz. t. jben A + 1 rd. 352. 353. hrsz. 2/3 része 210 K, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi február hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Vormága község házánál a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

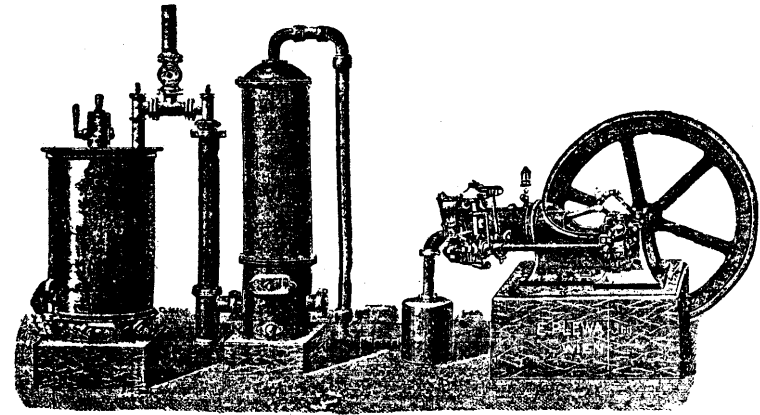
A hir. törvényszék, tkvi hatóság. Déva, 1903 évi július hó 21-én.

Fábián,
kir. tszék.

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körút 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek. Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiași motoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

6-52

Sz. 400-1903-árv.

Arverési hirdetmény.

Alulirt városi árvaszék ezennel közhírré teszi, miszerint a gondnokolt Popovics Péter, özvegy Dobó Leontina, Muntean Mária és Popovics Albert tulajdonát képező a szászvárosi 462-ik sz. t. jben A + 1 rsz. 1099, 1100, 1101, 1102 hrsz. alatt foglalt (az országuton fekvő.) ház ingatlan, udvarral és kerttel 5034 K megállapított kikiáltási árban az 1904 évi Február hó 26-ik napjának d. e. 9 órakor alulirt városi árvaszéknel megtatandó önkéntes árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek a városi árvaszéknel bármikor közlebről betekinthetők.

Végül pedig megjegyeztetik az árvaszék az árverés eredményének jóváhagyását magának fenntartja.

A városi árvaszék.

Kelt Szászvárost 1904 évi Január hó 11-ikén.

Acker
árv. elnök

Szám. 9563-903 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy az Ardeleana pénzintézet végrehajtónak Uriczeszk Iuon a Tomi végrehajtást szenvedő elleni 160. K tőkekövetelés és járuléka

iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén levő a Piskinczen fekvő a piskinczi 68. szám t. jkv. a + 15 rd. 150. 151. hrsz. ingat. 347. K, a + 16 rd. 351. hrsz. 2. K, a + 17 rd. 908. hrsz. 1459. K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelt és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az 1904. évi febr. hó 29-ik napján d. e. 9 órakor Piskincz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §- értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson 1903. évi november hó 29-én.

A kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Sohalmly,
kir. albiró.

„Tipografia Nouă“

în Orăștie, efeptuește tot soiul de lucrări, prompt și cu acuratețã!!!

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.